

མགོ་ལོག་དཔེ་རྒྱུ་དཔེ་ཚོགས།

རྟོ་གྲུབ་ཆེན་འཛིག་མ་མེད་བསྟན་པའི་

ཉི་མའི་གསུང་འབུམ།

ཐོད་བཞི་པ།

སི་ཁྱོན་དཔེ་རྒྱུ་ཚོགས་པ།   སི་ཁྱོན་སི་རིགས་དཔེ་རྒྱུ་ཁང་།

༡། །མཁས་ཤིང་གྲུབ་པའི་དབང་ལྷན་ཆེན་པོ་འོ་གྲུབ་ཆེན་
འཛིགས་མེད་བསྟན་པའི་ཉི་མ་དཔལ་བཟང་པོའི་

གསུང་འབུམ་ལེགས་བཤད་ནོར་བུའི་

བང་མཛོད་བཞུགས།

图书在版编目(CIP)数据

多智丹尼文集/多智丹贝尼玛著. —成都:四川民族出版社,2003

ISBN 7-5409-2739-9

I. 多... II. 多... III. ①多智丹尼—文集—藏语
②社会科学—文集—藏语 IV. C53

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2003)第 020495 号

果洛古籍丛书

多智丹尼文集(4)

责任编辑

白玛次成

封面设计

嘎尔玛泽朗

技术设计

白玛次成 扎 西

收集整理

果洛州古籍工作领导小组办公室

出版发行

四川出版集团

四川民族出版社(成都市三洞桥路12号)

印 刷

成都蜀通印务有限责任公司

开 本

890mm × 1240mm 1/32

印 张

16.5

插 图

1

字 数

290 千

版 次

2003 年 10 月第 1 版

印 次

2006 年 6 月第 2 次印刷

印 数

1301 ~ 2300

书 号

ISBN 7-5409-2739-9/C · 44

定 价

全套(1~7 册)180.00 元

版权所有 · 翻印必究

དཔེ་མྱིག་འགན་འཁུར་བ། བསྐྱེད་ཚུལ་སྤྲོས་ས།
མདུན་ཤོག་འཆར་འགོད་པ། ཀམ་ཆེ་རིང་།

རྩིས་ཀྱི་འཛིག་པ་མེད་བཟུན་ཉིའི་གསུང་འབྲུག།

པོད་བཞི་པ།

མགོ་ལོག་ཁུལ་གནའ་ཚམ་བྱ་བའི་འགོ་བྲིད་ཆན་རྒྱུང་།

གཞུང་ལས་ཁང་གིས་བསྐྱེད་ཀྱིག་བྱས།

སེ་ཁྲོན་དཔེ་སྐྱུན་ཆོག་པ།

སེ་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གིས་པར་བྱ་བཟུན་ནས་བཀྲས།

ཁྲིང་རྩུ་རྩུ་རྩུང་པར་འདེབས་འགན་འཁུར་ཆད་ཡོད་ཀྱན་སེས་དཔར།

2003ལོའི་ཟླ10པར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྐྱེད་ས།

2006ལོའི་ཟླ6པར་པར་ཐེངས་གཉིས་པ་དཔར།

པར་གྲངས། 1301~2300

དཔེ་ཆ་གས། ISBN 7-5409-2739-9/C·44

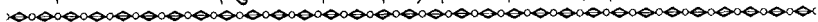
དེབ་བདུན་པོ་ལ་རིན་སྒྲིབ། 180.00

དེ་ལྟར་ཆེན་འཛིག་མ་མེད་བསྟན་པའི་ཉི་མ།

ཐོན་འབྲེལ་གཏམ།

གནའ་ཚྭ་མི་མི་རིགས་སྤྱི་ཚུན་རིག་གནས་ཀྱི་ཤུབ་ཆ་གཤམ་
 ཆེན་ཞིག་ཡིན་ཅིང་། ཤུང་དུ་མི་རིགས་ཀྱི་འོད་སྟངས་འབར་བའི་རིག་
 གནས་ཤུལ་བཞག་སྟོང་ཀྱི་རིན་ཆེན་མོར་བུ་ཞིག་ཡིན། དེ་འཆོལ་.....
 སྤྱད་དང་། དག་སྒྲིག་ མོ་འགོད། སར་སྒྲུན་བཅས་བྱེད་སྒྲུ་ནི་རང་
 རེའི་ཏང་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་མི་རིགས་ཤུལ་བྱུང་རིག་གནས་སྒྲུན་
 འཛིན་བྱེད་པའི་བྱ་བ་སྒྲུབ་ས་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པས། རང་རྒྱལ་མི་.....
 རིགས་ས་ཁོངས་རང་སྟུང་བཅའ་སྲིམས་སོགས་བཅའ་སྲིམས་དང་
 སྲིད་ཁྲིམས་སྤྱི་གསལ་ཐོར་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་ཅིང་། རིམ་བཤག་གི་
 མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ནས་འདི་སྒྲུགས་ཀྱི་བྱ་བ་འཁོར་ཆེན་.....
 བསྒྲུབ་ས་ཤིང་། ཤུབ་འབྲེལ་གཤམ་དུ་བྱ་བ་སྒྲུབ་ས། ཉེ་བའི་ལོ་ཤས་
 རིང་། རྒྱལ་སྲིད་སྤྱི་བྱུང་ཁང་ནས་ཤུངས་ཏུང་མི་རིགས་གནའ་ཚྭ་
 བྱང་དུ་འདུས་པའི་རང་རྒྱལ་མི་རིགས་གནའ་ཚྭ་འཆོལ་སྤྱད་དང་།
 དག་སྒྲིག་ མོ་འགོད་སོགས་བྱེད་པའི་ཐད་ཆེད་དུ་ཡིག་ཆ་ཤུད་དེ་.....
 གཏན་ཕབ་གསར་བ་མཛད་ཅིང་། སྤང་བྱ་གསར་བ་བཏོན། སྤྱི་བྱུང་
 ཏུ་ཅི་ནས་ཤུང་གནའ་ཚྭ་དག་སྒྲིག་པར་སྒྲུན་སྒྲོས་མེས་རྒྱལ་ཀྱི་
 ཤུལ་བྱུང་རིག་གནས་ཤུལ་བཞག་སྒྲུན་འཛིན་བྱས་ཏེ། ཤུང་གོའི་.....

ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལུགས་འཇུགས་སྟུན་ལ་ཞབས་
འདེགས་ཁྱུ་དགོས་ཞེས་པའི་བཀའ་སློབ་ལེགས་པར་བསྟུལ།

གོང་གསལ་དགོངས་དོན་ལག་སྟར་དངོས་འབབ་བྱེད་ཆེད།
ང་ཆོས་རང་སྦྱང་ཁུལ་གྱི་དོན་དངོས་དང་བྱང་འབྲེལ་བྱས་ཏེ། ཆེད་
གཉེར་ལས་ཁུངས་བཙུགས་ཤིང་། ཆེད་མཁས་མི་སྣ་སྤྱོད་འཐེན་.....
དང་ཅི་ལྟས་སྒྲིལ་མཐུན་སྟེན་བསྟུན་པའི་ཆང་གཞིའི་སྟེང་དེའི་བྱེད་
ལུས་འདོན་སྟུལ་བྱས་ཏེ། བྱ་བ་འདི་ཅུང་སྤྲ་བའི་སྒྲོན་ལས་ལས་འགོ་
བཙུམས།

ང་ཆོའི་ཐོག་མའི་རྒྱས་ལོན་ལྟར་ན། མགོ་ལོག་ས་ཆའི་གནའ་
རྩོམ་ལ་མཆོན་ན་ཐོན་ཁུངས་ཅུང་འབེལ་བོ་ཡིན་པར་མ་ཟད།
བརྒྱད་པ་རིང་ཞིང་། རྣམ་གྲངས་མང་ལ། འབྲུལ་ཆུ་ཆེ་བ་དང་། ལྷང་
གསེས་རིགས་ཀྱིས་དབྱེ་ནའང་བརྟ་སྟོད་དང་། རྩོམ་རིག་ལོ་རྒྱུས།
གསེས་རིག་མཆོན་ཉིད་རིག་པ། ཕྱིས་གཞུང་། ལྷང་དོན་རིག་པ་.....
སོགས་བོད་ཀྱི་སྟོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་འབྲུལ་ཁོངས་པལ་མོ་ཆེ་བའི་
ཅིང་། དཔེ་རྒྱུན་དཀོན་ཞིང་རྩ་ཆེན་དུ་བཙེ་རུང་བའི་གནའ་གཞུང་
ཡང་མི་ཉུང་བར་འདུག།

དེ་ཕྱིར་ཐོག་མའི་འཆོལ་སྟུང་ཙམ་གྱི་ཆང་གཞིའི་སྟེང་།
1993ལོ་ནས་བཟུང་སྟེ། མགོ་ལོག་ས་ཆའི་མཁས་དབང་རིམ་བྱོན་གྱི་
གསུང་རྩོམ་གཅིས་བསྒྲིགས་དཔེ་ཆོགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་《ཁྱ་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་

ཁྱིམ་ས་དར་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཚྭ་གཅེས་བསྒྲིགས་༥༥སྐུ་སྐྱེས་ཀྱི་གཞུག་ཏུ་
དེབ་ལྷ་དྲུག་ཅེས་པར་སྒྲུབ་བྱས་ཏེ། རྒྱ་ཆེའི་སྐོག་པ་པོའི་སྒྲུབ་སྐྱེས་
རིམ་པར་བསྐྱར་བས། ཀྲུག་གི་གདེང་འཛོག་ལེགས་པོ་བྱུང་ཞིང་།
བྱ་བ་དེ་ལ་འབྲེལ་ཡོད་སྟེ་ཁག་གིས་མཐོང་གཟིགས་གནང་སྟེ། ཆེད་
གཞིར་ལས་ཁུངས་དང་མི་སྣ་སྐུ་སྐྱེས་ལ་ཞིང་ཆེན་རིམ་པའི་གནའ་
ཚྭ་འཆོལ་སྤྱད་སྤྱར་སྒྲུབ་ཀྱི་བྱ་དགའ་དང་གཟེངས་བསྟོན་གི་
དབུགས་དབྱུང་ཐེངས་དྲུ་མར་གནང་།

ཉེ་ལམ་རྒྱལ་ཁབ་མི་རིགས་དོན་བྱེད་ཟུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གིས་
《ཀྲུང་གོའི་གྲངས་ཁུང་མི་རིགས་གནའ་ཚྭ་སྤྱི་བྱུང་གནད་བསྐྱེས་》
ལག་སྐྱར་བྱེད་པའི་ཤར་རྒྱུང་གི་འགོ་ས་དང་བསྐྱེད་ཞིང་། རང་སྤྱིང་
ཁྲལ་གི་སྤྱི་དབང་བཅུགས་ནས་ལོ་འཁོར་ལྷ་བཅུ་འཁོར་པར་སྒྲུབ་
བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱི་དབང་བཅུགས་ཚྭ་པ་དང་འབྲེལ། ཁྲལ་གནའ་ཚྭ་བྱ་བའི་
གཞུང་ལས་ཁང་གིས་སྐྱར་གྱི་མང་གཞིའི་སྤྱི་རིམ་པ་སྤྱི་ཤིང་གཞི་
རྒྱ་བསྐྱེད་དེ། སྤྱི་ཡང་《མགོ་ལོག་དཔེ་རྒྱུ་དཔེ་ཆོགས་》འཆོལ་སྤྱད་
དང་། དག་སྤྱི་ག པར་སྒྲུབ་བཅས་བྱེད་པའི་རྒྱས་གཞི་གསར་བ་
བཟོས་པ་སྤྱི་རང་ཆོས་བྱ་བ་འདི་དུ་སྤྱི་དོན་ལྷ་ལག་སྐྱར་བྱེད་འགོ་
བཙུགས་པ་ཡིན།

དེ་ཡང་རང་ཆོས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་སྤྱི་བའི་མཚུབ་སྐྱེད་བསམ་སྒྲུབ་
ནི་ཏང་ཀྲུང་དབྱེད་དང་རྒྱལ་སྤྱི་བྱེད་ཀྱི་ཁབ་ལོ་འབྲེལ་ཡོད་མཚུབ་

སྟོན་ལ་བཅི་སྤང་སྟོས། མི་རིགས་ཕུལ་བྱང་རིག་གནས་དར་སྤེལ་དང་། མི་རིགས་མཐུན་སྦྲིལ་དང་རིག་གནས་བརྗེ་རེས་ལ་ཤྱགས་སྟོན་བྱེད་པ་དམིགས་འདུན་དུ་བྱས་ཏེ། བདེན་འཆོལ་ལམ། ཚན་རིག་དང་མཐུན་པའི་སྦྱོང་སྤངས་ལ་བརྟེན་ནས་ས་གནས་མི་རིགས་གནའ་ཚོམ་སྟོག་འདོན་སྤྱད་སྦྱོབ་བྱས་ཐོག མི་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་དཔལ་ཡོན་འཇུགས་སྟོན་ལ་ཞབས་འདེགས་ལྷ་རྒྱ་དེ་ཡིན།

བྱ་བའི་ཅ་དོན་ནི་ཆབ་སྲིད་འདུ་ཤེས་ཤྱགས་དམ་ཞིང་། སྲིད་ཁྱུས་དབྱེ་མཚམས་གསལ་བོར་བྱས་ཏེ། ལོ་རྒྱུས་དང་ཚོད་སྦྱོབ་ཀྱི་ལྟ་བ་སྦྱད་ནས་སྤྱིགས་དོར་བཅུད་ལེན་བྱེད་པའི་དུས་མཚུངས་སུ་རིག་གནས་ཀྱི་དོས་ནས་སྤེམ་མའི་ནམ་པ་ཇི་བཞིན་ཆ་ཚང་དུ་མཚོན་ཅི་རྒྱས་བྱེད་ཅིང་། སྤྱིར་བཏང་དུ་བཅམས་ཆོས་ལ་དབྱད་བརྗོད་ཅི་ཡང་བྱེད་རྒྱ་མིན།

གཞན་ཡང་བྱེད་སྟོན་ཤེས་བྱར་སྦྱོབ་སྦྱང་དང་། ཆེད་ལས་ཤེས་བྱར་གཅིགས་འཛིན་བྱས་ཏེ། བཞུད་ཞིབ་ཚགས་ཀྱི་བྱ་བའི་སྦྱོང་སྤངས་ལ་བརྟེན་ནས་གནད་སྟོན་སྤངས་འཛིན་བྱས་ཐོག རྒྱུན་ཤེས་སམ་ཆེད་ལས་རང་བཞིན་གྱི་འགལ་འབྲལ་གཡོལ་ཅི་རྒྱས་བྱེད་རྒྱུ་འདྲ་སྟོན་མ་དགོས།

དེ་དང་མཉམ་དུ་སྤྱི་ལེགས་འདུ་ཤེས་ཆགས་པར་བྱས་ཏེ། མ་

དངུལ་གྱི་མཐུན་ཁྱེན་ཅུང་འཕྱར་བའི་གནས་ཚུལ་འོག་«དཔེ་ཚོགས་»
དེ་རྒྱས་འགོད་དང་། མཐུན་ཤོག་དེབ་ཚད། ཤོག་སྟུག་ཡེ་གེའི་དག་
ཚད་སོགས་གང་རུང་ནས་དེ་སྒྲིབ་ལས་སྟུག་ཚད་བཟང་བར་བྱས་ཏེ།
མིག་སྒྲུའི་རྒྱལ་ནང་ས་གནས་སོད་ཡིག་དཔེ་དེབ་ཅུང་ལེགས་པོའི་
གས་སུ་ཚུད་པར་བྱེད་པ་དམིགས་འབེན་དུ་བྱས་ཡོད།

འདིར་ཅིས་ཀྱང་སྒྲིང་དགོས་པ་ཞིག་ནི་དེ་རིང་ང་ཚོར་བྱ་བ་
འདི་སྒྲེལ་བའི་གོ་སྐབས་བྱུང་ཆེ། ང་ཚོར་འདི་འདྲའི་རིག་གནས་
ལྷུལ་བཞག་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་རྩམས་མཐུག་པ་ཞིག་ཟུར་སྦྱོར་བྱ་དུ་ཡོད་
ཅིང་། མང་པོ་ཞིག་ད་རུང་མེད་བཞག་དུ་མ་སོང་བར་འཆོལ་དུ་
ཡོད་པ་དང་དེ་ཚོའི་རིག་གནས་རིན་ཐང་གི་སྒྲིབ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་
དེ་སྒྲིབ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སུ་རང་རེ་གངས་ཅན་གྱི་ཚྭ་ངས་འདིར་འགྲོ་བ་མི་
ཡི་ཤ་ཚུགས་སུ་སྦྱོས་པ་ནི་སུས་ཀྱང་བགང་དུ་མེད་མོད། ལེགས་པར་
བསམ་ན་མི་རིགས་དང་མིའི་རིགས་ལ་འབྲལ་ཡུན་དུ་པན་པའི་
མཛད་པ་བཟང་པོ་བསྐྱུན་པ་དང་ཉམས་པ་མེད་པའི་ལེགས་སྦྱོས་
ལྷུལ་དུ་བཞག་ཡོད་མཁན་ནི་ཤིན་དུ་ཅུང་དུ་ཞིག་ལས་མེད་ན། ཁོང་
ཚོ་ནི་མི་ཡི་བླ་མ་ཚོག་དང་། ལྷུལ་བྱུང་སྦྱོས་བྱར་བགང་བ་དོན་དང་
ལྡན་ཏེ། རི་སྐད་དུ་“མཁས་པ་རྩམས་ནི་མེད་ན་སྒོ་གྲོས་རྩམས་
ཉམས་མི་རྩམས་འཆོ་བ་དོན་ཡོད་མིན”ཅེས་གསུངས་པ་ཤིན་དུ་
མད་དེ། ཁོང་ཚོ་ཡོད་ཅིང་། ཁོང་ཚོས་རང་བྱུང་ཁམས་དང་སྦྱི་

ཚོགས་ལ་ཐུགས་གཞིགས་ཡང་ཡང་མཛད་པ་ལས་བྱུང་བའི་འགྲོ་བ་
མིའི་སློ་སློལ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཚོན་བྱེད་ཤེས་རིག་གི་ལེགས་སྦྱོར་
མཛད་ཏུ་བྱུང་བ་དེ་དག་ཡོད་པ་དང་། ལེགས་སྦྱོར་དེ་དག་ཏུས་དང་
གོ་མཚམས་ཀྱི་རྒྱ་ལས་བཀལ་ཏེ་ཕྱི་རབས་པ་དག་ལ་པ་ལོར་གྱི་ཚུལ་
ཏུ་བྱལ་འཛིག་གནང་བར་བརྟེན། ར་ཚོ་ད་ལྟ་དཔལ་ཡོན་ལྷན་པའི་
སྤྱི་ཚོགས་སུ་འཛོལ་བར་། ར་ཚོས་བསྟན་པའི་ཤེས་རིག་ལ་མང་གཞི་
དང་ཁུངས་ལྷང་ཡོད་ཅིང་། བརྒྱད་པ་དང་ལྷན་པར་གྱུར། མཁས་
པ་དེ་ཚོ་དང་རིག་གཞུང་དེ་ཚོ་བཞུགས་པས་རང་གི་རིགས་རྒྱད་.....
འདི་ནམས་ད་ལྟ་བརྒྱད་པ་རིང་ལ་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་སུན་མིན་.....
རིག་གནས་ཤིག་གི་བདག་པོར་གྱུར་ཡོད་ལ། ཤེས་རིག་ནམ་པར་.....
བཟླ་བ་དཔལ་ལྷན་འཛམ་བུ་གླིང་བའི་མི་གྲལ་གྱི་སྟར་རིམ་འཕང་
མི་དམའ་བར་འཛོལ་བུ་བྱུང་ཡོད།

དེ་ཕྱིར་མཁས་པའི་དབང་པོ་རིམ་པར་བྱོན་པ་དག་དང་དེ་.....
དག་གིས་མཛད་པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་སྒྲིགས་བཅ་དག་ནི་མི་རིགས་
ཤིག་དང་ས་གནས་ཤིག་ལ་མཚོན་ན་གཟི་བརླིང་དང་ལ་རྒྱ་ཞིག་.....
ཡོན་འདུག་ལ། འཆང་བར་བྱ་བའི་བྱུང་ལོར་དང་འཕྱར་བར་བྱ་.....
བའི་དགེ་མཚན་ཞིག་ཡོན་པར་མ་ཟད། འཛོལ་བའི་བྱེད་པའི་སློ་སློལ་
དང་ཁྱེད་རྒྱུན་ཞིག་ཏུ་སྦྱས་ཀྱང་བྱུང་སྟུང་། འདི་ལྟར་བསམ་ན་ཁོང་
སྟན་བྱོན་གྱི་མཁས་པ་དག་རང་རེ་ལ་བཀའ་དྲིན་སློ་སློལ་ཏུ་ཆེ་བས་

རྒྱུ་ལྷ་ཡི་རང་ཞིང་སྤྱིང་ནས་བཀའ་བྲིན་ལྷ་འོས་ལ། སྒྲིལ་འགྲོའི་
 ཚཱ་མུང་འདི་ཡང་ཁོང་ནས་པར་དང་གཏུང་མོས་གྲས་ཀྱི་ཡིད་
 རྒྱལ་ས་གཡོ་བཞིན་བྱིས་པ་ལགས།

དུས་མཚུངས་སུ་རང་རེ་གངས་ཅན་པ་དག་ལ་གནའ་བོའི་
 དུས་ནས་བཟུང་མཁས་པ་ལ་གོང་བཀུར་དང་ཤེས་རིག་ལ་གཅེས་
 ཐང་ཆེ་བའི་སྤྲུལ་རྒྱུན་བཟང་པོ་ཞིག་ཡོད་ལ། དུས་མགོ་ལོག་འདིར་
 མཚོན་ནའང་དགོན་སྡེ་དང་དགེ་འདུན་པ་དག་གིས་བཤད་སྟུབ་ཀྱི་
 རོས་ནས་སོ་སོའི་མཁས་པ་དང་དེའི་བཅམས་ཆོས་ལ་གཅིགས་སུ་
 འཛིན་པ་ཅམ་དུ་མ་བཟད། དུས་ཁམས་སྤྱི་ནས་ཀྱང་“མཁས་པ་ཡོན་
 ཏན་ལྡན་པ་དང་། སྤྲ་དཀར་ཡང་ཆ་མཐོང་བ་སྟེ་སོགས་ཀྱིས་
 མཚོན་ཏེ་མཁས་པ་དག་སུ་དུང་བའི་དུས་གསུམ་གྱི་གཙོ་བོའི་གོ་
 གནས་སུ་བསྐང་བའི་སྤྲུལ་འདུག་ཅིང་། ཁོང་ཚོ་ནི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་
 འབྱུང་གནས་དང་། ལེགས་ཆོགས་ཀྱི་རྩ་བ། ཡི་རང་དང་མིག་སྟོས་
 ཀྱི་མཚོན་དཔེ་ཞིག་དུ་བཅི་བ་དང་། ཁོང་ཚོས་བཅམས་པའི་གསུང་
 ཆོས་དག་ནི་བསྟན་བུའི་གནས་ཤིག་དང་། དུགས་གཉིས་སྤང་དོར་
 ཀྱི་ཆོད་གཞི་ཞིག་དུ་བཅི་བར་བྱེད། བྱིས་རྒྱུད་དང་རུས་རྒྱུད་དག་ལ་
 མཚོན་ན་རང་གི་བྱིས་རྒྱུད་དུ་འབྱུངས་པའི་མཁས་པ་དང་དེའི་
 གསུང་ཆོས་དེ་ཆོ་སོ་སོ་རང་རང་གི་བྱིས་རྒྱུད་ཀྱི་བྱུང་ཚུལ་དུ་བྱས་ཏེ་
 བྱ་རབས་ཆ་རྒྱུད་དུ་བསྐྱེད་བར་བྱེད་པའི་དར་སྤྲུལ་ཡོད་པས། དུས་

འགྱུར་མང་པོའི་ཁྲོད་དུའང་སྒྲིག་དང་བསྟོན་ནས་སྤྱད་སྦྱོབ་བྱས་པ་
འདུག ད་ལྟ་བསམ་ན་འདི་ནི་གོམས་སྒྲིལ་ལེགས་པོ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་
སྤྱིང་སྦྱོབས་རིགས་ཤིག་གི་མཚོན་བྱེད་དུའང་བྱང་བར་སྟུམ།

དེ་དག་གི་དབང་གིས་ས་གནས་འདིར་ཡང་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་མཐུན་
པ་མི་ཉུང་བ་ཅམ་བྱོན་ཅིང་། ད་ལྟའི་བར་འཆོལ་དུ་ཡོད་པའི་
ལེགས་བཤད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་མང་ཅམ་བཞུགས་ལ། དེ་ཆོད་
ཐུན་མིན་རིན་ཐང་གི་ཆ་ནས་བཤད་ནའང་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་མཐུན་ལོག་
འདི་མདོ་ཁམས་འབྲེལ་མཚམས་སྤྱི་ཆགས་ཡོད་པས། མདོ་ཁམས་
རིག་གནས་མ་ལག་ཆེ་བ་གཉིས་ཀ་གཅིག་འདྲེས་སྤྱི་མཐུན་པའི་ཉམས་
ཤིག་སྤང་ལ། བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའི་དབང་དུ་བཏང་
ནའང་སྤྱི་འགྱུར་སྤྱིང་མ་བ་དང་། རི་བོ་དགེ་ལུགས་པ། རྒྱལ་བ་ཐོ་
ནང་བ། མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་པ་སོགས་གྲུབ་མཐའ་ཆེ་གས་པས་
མ་ཆེ་ཞིག་ཡུན་རིང་མཉམ་གནས་སྤྱི་ཆགས་པས། དམངས་ཁྲོད་
རིག་གནས་ཚུན་གྱི་རིག་གནས་ཀྱུན་ལ་ས་ཆ་གཞན་དང་མི་མཚུངས་
པའི་སྐོར་བྱེད་ཅིག་ལྷག་གེར་སྤང་བར་བསྟོན། རིག་གནས་ལྟུང་
བཞག་འདི་རིགས་སྤྱི་མཐུན་སྦྱོབ་སྤྱོད་པ་བྱུང་ན། བོད་སྤྱི་མཐུན་
རིག་གནས་ཀྱི་དར་རྒྱུན་ནམ་བརྒྱུད་པ་གྲུས་འཕེལ་འགོ་རྒྱུལ་དང་།
ས་གནས་ཐུན་མིན་རིག་གནས་གྲུབ་སྤངས་སོགས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་
པར་དོན་སྤྱིང་དང་རིན་ཐང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་གདོན་མི་ཟ་ལ། ཐ་ན་

ཐོད་ཀྱི་སྒྲིལ་རྒྱུ་རིག་གནས་ཀྱི་ནང་གསལ་སྒྲིག་སྒྲིལ་རེར་མཆོན་ན་དེ་
སྒྲིག་སྒྲིལ་ཀྱི་སྒྲིལ་ཆ་གསལ་ལུས་པའི་ཆོད་དུ་སྒྲིལ་པའི་རིག་ཐང་ཡང་
ཡོད་པར་ཞིབ་འཇུག་མཁས་དབང་དུ་མ་སྤྲོ།

གང་ལྟར་ད་ལྟར་ཆོས་མཁོ་ལོག་དཔེ་རྒྱུ་དཔེ་ཆོག་སྒྲིལ་འདི་
ཉིད་པར་དུ་བསྒྲིལ་ཏེ་མཁོ་ལོག་གནས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིལ་བཟུང་ཆོས་.....
དང་དོ་མཆོར་ཀྱན་ཀྱི་སྒྲིལ་སྒྲིལ་བཟུང་སྒྲིལ་པ་ནི་ཏང་གི་མི་རིགས་
མིང་རྒྱུ་དོན་འབབ་བྱུང་བའི་བྱེ་བྲག་གི་མཆོན་དཔེ་ཞིག་ཡིན་ལ།
མཁོ་ལོག་རིག་གནས་བྱུང་ཁོངས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་.....
ཅིང་། ཀྱང་གོའི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་གནས་ཆོས་བྱུང་བའི་གྲུབ་.....
འབྲས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་གྱང་ཡིན་པ་དང་། དེར་དུས་ལ་དགེ་བའི་.....
མཛད་བཟང་ཞིག་དང་། མ་ཁོངས་པར་བསྒྲུབས་པའི་དོ་རིང་ཞིག་
ཉེ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་སྤྱིར་ལུས་པའི་བྱུང་བ་ལྡན་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་.....
བསྒྲིལ་དུ་མེད་ལ། ས་གནས་སྒྲིལ་མིན་རིག་གནས་སྒྲིལ་ཁྲུངས་སྒྲིལ་
འདོན་སྒྲིལ་བྱུང་སྒྲིལ་རིག་གནས་དར་སྒྲིལ་བྱུང་ཅིང་། རང་སྒྲིལ་.....
ཁྲུངས་ཀྱི་རིག་གནས་བརྒྱུ་རེས་དང་བྱེ་སྒྲིག་སྒྲིལ་སྒྲིལ་ལ་ཤུགས་སྒྲིལ་
བྱུང་པར་མཆོན་ན་དོན་སྤྱིར་ཆེན་པོ་ཆོད་བྱུང་གཞན་དུ་མེད་པ་.....
ཞིག་ཡོད་པར་སྒྲིལ་ཞིང་། དུས་མཚུངས་སུ་དཔེ་ཆོག་སྒྲིལ་འདི་ཉིད་
ཀྱིས་རྒྱ་ཆེའི་སྒྲིག་པ་པོ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཞིབ་འཇུག་པ་དག་ལའང་
རིག་པའི་ཁོངས་སྒྲིལ་གསར་བ་ཞིག་སྒྲིལ་ལུས་པའི་ཡིད་ཆེས་ང་ཆོར་

ཡང་།

དེ་སྐོར་གྱི་ཡིད་རྒྱས་ལེགས་པོའི་གོ་སྐབས་མ་གྲོང་བར་བྱས་ཏེ།
ཆ་སྐོར་ཞུན་ཅིང་དཀར་ཆེགས་ཆེ་བ་ལ་མ་སྟོས་པར་མཐུན་སྐོར་.....
གསར་གཏོད་སྟོས་འཆོལ་སྤུང་དང་། དག་སྒྲིག་སྤྱར་སྟོབ་གྱི་ལས་ལ་
རང་རྟོགས་དང་ཞུགས་ནས་ས་གནས་རིག་གནས་ཤུལ་བཞག་ཆ་.....
ཆེན་དག་ཐུད་རྩིས་སུ་མི་འགྲོ་བའི་ཆེད་དུ་འབད་བ་ཡུན་རིང་.....
བསྟེན་པའི་ཆེད་ལས་དོན་གཉེར་མི་སྣ་དག་གིས་དོན་མཐུན་གྱི་བྱ་
བ་མང་པོ་བསྐྱབས་སོང་བས། རས་འདིར་ཁོང་ཆོར་དཀར་ལས་.....
ཟུང་སོང་ཞེས་ཞུ་ཞིང་། ཁོ་པོ་རང་དོས་གྱིས་བྱ་བ་དེ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་.....
དང་མཐུན་སྐོར་སྤྱར་བའང་སྟོན་མེད་གྱི་འོས་འགན་ཞིག་དུ་བཅིས་
ཡོད།

འོན་ཀྱང་རང་ཁྱལ་གྱི་གནའ་ཚོམ་མ་ལུས་པར་ཡོངས་སུ་ཐུར་
 རྒྱུ་ཁྱེད་རྒྱ་ཅིང་དུང་དུས་ལྷན་རིང་ཁིང་དཀའ་ཁག་ཆེ་བའི་བྱ་བ་
 ཞིག་ཡིན་པས། གྲུབ་འབྲས་ཀྱི་མང་གཞིའི་སྤྱིང་ལུ་འཁུད་ནས་རྒྱན་
 འཁྱོངས་སྟོང་མེད་གྱི་བྱ་བ་འཁོར་ཆེན་ཞིག་བསྐྱབ་པ་ལ་རག་ལས་
 ཡོད།

མཆོག་མཐར་མཐོ་ལོག་གནང་ཚེ་མ་གྲུ་བ་ལེགས་འགྲུབ་ཡོང་།
 ཞིང་། གྲུབ་འགྲུས་གཟེངས་ལྷ་མོན་པའི་རྩོན་འདུན་ལྟུ།

ཞེས་པ་ད་མ་རྣམ་རྒྱལ་ནས་༢༠༠༣. ༡. ༡ལ་བྲིས།

ཚུམ་པ་ཁྱོད་མཛད་པ་ལྟུང་།

དོ་གྲུབ་ཆེན་ཀླན་བཟང་འཇིགས་མེད་བསྟན་པའི་ཉི་མ་ཐིན་
 ལས་ཀླན་བྱུང་དཔལ་བཟང་པོ་ནི། བོད་ཀྱི་རུས་ཆེན་བཞི་ལས་ཨ་
 ལྷགས་འབྲི་ཡི་རིགས་ལས་མཆེད་པ་གནུབས་ལྷགས་མོའི་རྒྱུད་དུ།
 ཡབ་ཚེད་བཟལ་རུས་བབས་ཀྱི་སྤྱལ་བའི་གཏེར་ཆེན་ཁྲག་འཁྱུང་.....
 བདུད་འཛོམས་སྤིང་པ་ཞིས་ལི་གཏེར་སྟོན་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་
 དེ་དང་། དུམ་མཆོན་ལྷན་རྒྱ་ཀིའི་རིགས་ཀྱི་བསོད་ནམས་མཆོ་
 གཉིས་ཀྱི་སྤྱས་སུ་བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་བའི་ཤིང་མོ་སྤིང་ཡོང་(སྤྱི་
 ལོ1865) རོ་མཆོར་བའི་ལྷས་དུ་མ་དང་བཅས་འབྲོས་སྤང་ཞེས་.....
 གྲགས་པའི་རི་ཞོལ་ད་ལྷའི་མགོ་ལྷག་པད་མ་རྫོང་གི་རྫོང་གྲོང་གི་ཉི་
 འདབས་སུ་སྤྱོད་བལྟམས། སྤུ་མའི་བག་ཆགས་སད་པས་སྤྱོད་རྒྱུ་དུའི་
 རུས་ནས་ཡི་གེ་དང་བརྗོད་སྟོན་སྟོན་གཞིགས་པ་ཅམ་གྱིས་ཐོགས་
 མེད་དུ་མཐུན། རྫོགས་སྤྱལ་བཞི་བ་མི་འགྱུར་ནམ་མཁའི་རོ་རྩེའི་
 ལུང་བསྟན་ལྟར། གྲུབ་པའི་བྱུ་མཆོག་ཆེན་པོ་རོ་གྲུབ་ཀླན་བཟང་.....

གཞན་པར་འཇིགས་མེད་སྤྱོད་ལས་འོད་ཟེར་གྱི་སྐྱ་ལྷོང་གསུམ་པར་
ངོས་བཟུང་ཉེ་རྒྱ་བུ་ཆེན་གྱི་གདན་ལས་འཁོད་ནའང་། འཇམ་མ་
དབྱངས་མ་བྱོན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེས་བརྟག་པ་མཛད་ཆེ་གྲུང་ཐང་མ་
བརྟན་པའི་སྤྱོད་མེད་ཡང་གིད་དུ་གྲུབ་པས། བྱི་ཆེན་གྲུང་ཐང་པའི་
སྐྱ་སྐྱེར་ཡང་གྲགས་སོ། །

རྒྱ་སྤྱོད་དུ་ཐེབས་ནས་འཇམ་དབྱངས་དུར་སྤྱིག་འཆང་པའི་
ནམ་རྒྱལ་ཆེན་པོ་རྒྱ་དཔལ་དགེ་སྦྱུལ་སྐྱ་ཨོ་རྒྱན་འཇིགས་མེད་ཆོས་
ཀྱི་དབང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདུད་ཅི་བཞེས་པས།
ལྷག་པའི་ལྷས་རྒྱས་སུ་བཟུང་ཞིང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་དགོངས་པ་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོང་རྒྱལ། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་དུ་སོན་པ་རྒྱ་པོ་སྦྱུལ་ལོར་
དཔལ་སྦྱུལ་རིན་པོ་ཆེས་ད་ལོ་རྒྱ་བུ་སྦྱུལ་སྦྱོང་འཇུག་གི་
བཀའ་བྲིད་གནང་དགོས་ཞེས་སྦྱགས་ཀྱི་སྒྲོབ་དུ་མང་དུ་བསྐྱས་ཆོ།
ཉེ་གནས་འཁོར་དང་བཅས་པས་སྦྱུལ་སྐྱ་ཁོང་སྐྱ་ན་རྒྱུང་དགས་པས་
རེ་ཞིག་འཁོར་དེ་ལྷ་སུ་ལ་བཀའ་བྲིད་མི་འོང་ཞེས་ནན་གྱིས་ཁྱུས་པ་
བཀའ་བཀྱོན་གྱིས་ཆར་བཅད་པར་བརྟེན། བཀའ་ནན་བརྒྱུག་མ་
རྣམས་པར་རྒྱ་རྒྱལ་དགོན་དུ་འདུས་པ་རྒྱ་མཆོའི་འཁོར་ལ་སྦྱོང་འཇུག་
ཆེན་མོའི་བཀའ་བྲིད་གནང་བ་ན། འཁོར་སྒྲོབ་ཀྱན་གྱི་ལུས་ཀྱི་སྦྱོང་
ལོང་དབང་མེད་གཡོ་ཞིང་། དད་པའི་མཆི་མ་ཤམ་ཤམ་འབབ་པའི་
ཆོད་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱར་བས། དཔལ་སྦྱུལ་རིན་པོ་